

Bruxelles, 11. prosinca 2023.
(OR. en)

16701/23

**Međuinstitucijski predmet:
2023/0458(NLE)**

**POLCOM 313
WTO 197
SERVICES 64**

PRIJEDLOG

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	11. prosinca 2023.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2023) 776 final
Predmet:	Prijedlog ODLUKE VIJEĆA kojom se utvrđuje stajalište koje treba zauzeti u ime Europske unije u okviru 13. ministarske konferencije Svjetske trgovinske organizacije o pristupanju Demokratske Republike Timor-Lesteu WTO-u

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2023) 776 final.

Priloženo: COM(2023) 776 final

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 11.12.2023.
COM(2023) 776 final

2023/0458 (NLE)

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

**kojom se utvrđuje stajalište koje treba zauzeti u ime Europske unije u okviru 13.
ministarske konferencije Svjetske trgovinske organizacije o pristupanju Demokratske
Republike Timor-Lesteu WTO-u**

OBRAZLOŽENJE

1. PREDMET PRIJEDLOGA

Ovaj se prijedlog odnosi na odluku Vijeća kojom se utvrđuje stajalište koje treba zauzeti u ime Unije u okviru 13. ministarske konferencije Svjetske trgovinske organizacije („WTO”) u vezi s predviđenim donošenjem odluke o pristupanju Demokratske Republike Timor-Lesteu WTO-u.

2. KONTEKST PRIJEDLOGA

2.1. Sporazum o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije („Sporazum o WTO-u”)

Sporazumom o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije („Sporazum o WTO-u”) nastoje se ostvariti ciljevi navedeni u preambuli tog sporazuma. Sporazum je stupio na snagu 1. siječnja 1995.

Europska unija („EU”) stranka je Sporazuma.¹ Svih 27 država članica EU-a također su stranke Sporazuma. WTO može donositi odluke u skladu s postupcima utvrđenima u Sporazumu o WTO-u.

2.2. Ministarska konferencija Svjetske trgovinske organizacije

Ministarska konferencija najviše je tijelo za donošenje odluka WTO-a, koje se sastaje najmanje jedanput svake dvije godine. Odluke se u skladu s pravom i u praksi donose konsenzusom.

Sljedeći sastanak Ministarske konferencije održat će se od 26. do 29. veljače 2024. u Abu Dhabiju, Ujedinjenim Arapskim Emiratima.

2.3. Predviđeni akt Ministarske konferencije WTO-a i razlozi i ciljevi prijedloga

Tijekom 13. ministarske konferencije („MC13”) WTO-a mogla bi se donijeti odluka u pogledu pristupanja Demokratske Republike Timor-Lesteu (Timor-Leste) WTO-u.

Članice WTO-a i Timor-Leste u posljednjoj su fazi pregovora o uvjetima pristupanja Timor-Lesteu WTO-u. Pregovori su započeli 2016., kada je Timor-Leste podnio zahtjev za pristupanje WTO-u.

Komisija uvjete pristupanja Timor-Lesteu WTO-u, koje podnosi Vijeću na odobrenje, smatra uravnoteženim i ambicioznim paketom obveza za otvaranje tržišta, koji će Timor-Lesteu, ali i njegovim trgovinskim partnerima u WTO-u, donijeti znatnu korist. Zahtjev Timor-Lesteu za pristupanje preispitan je u skladu sa smjernicama Glavnog vijeća WTO-a o pristupanju najmanje razvijenih zemalja.

2.4. Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području

Multilateralizam je u središtu trgovinske politike EU-a i EU podržava pristupanje trećih zemalja WTO-u pod odgovarajućim uvjetima.

¹ Odluka Vijeća 94/800/EZ od 22. prosinca 1994. o sklapanju u ime Europske zajednice, s obzirom na pitanja iz njezine nadležnosti, sporazuma postignutih u Urugvajskom krugu multilateralnih pregovora (1986. – 1994.) (SL L 336, 23.12.1994., str. 1.)

2.5. Dosljednost u odnosu na druge politike Unije

U skladu s vanjskim djelovanjem i razvojnom politikom EU-a, prijedlogom će se Timor-Leste uključiti u multilateralni trgovinski sustav u skladu sa smjernicama Glavnog vijeća WTO-a o pristupanju najmanje razvijenih zemalja.

3. STAJALIŠTE KOJE TREBA ZAUZETI U IME UNIJE

Opće napomene

Cilj je ovog prijedloga omogućiti EU-u da se priključi mogućem konsenzusu u WTO-u o donošenju predviđenog akta Ministarske konferencije, odnosno odluke o pristupanju Timor-Lesteu WTO-u.

Iako još nije jasno hoće li i u kojoj mjeri članice WTO-a uspjeti postići konsenzus o predviđenom aktu, u skladu s člankom 218. stavkom 9. UFEU-a Vijeće mora unaprijed utvrditi stajalište koje će EU zauzeti na 13. ministarskoj konferenciji.²

Ovaj se prijedlog odnosi na odluku koja bi se mogla donijeti na 13. ministarskoj konferenciji o pristupanju Timor-Lesteu WTO-u. Vlada Timor-Lesteu 2016. je podnijela zahtjev za pristupanje WTO-u. Radna skupina za pristupanje Timor-Lesteu osnovana je 7. prosinca 2016. Šesti sastanak te radne skupine održan je 11. listopada 2023. Multilateralni pregovori o dodatnim područjima povezanim s trgovinom još su u tijeku. Komisija je u ožujku 2023. u ime EU-a dovršila bilateralne pregovore o sveobuhvatnom skupu obveza Timor-Lesteu u pogledu otvaranja tržišta. Očekuje se da će pristupanje WTO-u pozitivno i trajno doprinijeti procesu gospodarske reforme i održivom razvoju Timor-Lesteu. EU bi trebao podržati pristupanje Timor-Lesteu.

Budući da su pregovori još u tijeku, Komisija očekuje da će Vijeće odluku o stajalištu EU-a o ishodu pregovora donijeti kada se situacija u pogledu relevantnih tekstova dovoljno razjasni, na početku ili tijekom same Ministarske konferencije.

Inicijativa je potpuno u skladu s postojećim odredbama politike. Slične su odluke bile pripremljene za prijašnje ministarske konferencije WTO-a, uključujući zadnju, 10. ministarsku konferenciju WTO-a 2015.³

Sažetak uvjeta pristupanja WTO-u

Raspored obveza: robe i usluge

Tarife za robu

Tarifni raspored Timor-Lesteu sastoji se od 10 810 tarifnih stavki. Timor-Leste preuzima obveze za 100 % svojeg rasporeda i primjenjivat će završne obvezujuće stope od datuma pristupanja, uz iznimku nekih tarifnih stavki za proizvode informacijske tehnologije (378 u 2027. i 27 u 2030.):

- industrijska roba: prosječna završna obvezujuća stopa za nepoljoprivredne proizvode iznosi 10 % (najviša carinska stopa iznosi 80 %, za svježu ribu i bambus),

² Ako bi se, protivno trenutačnim očekivanjima, konsenzus formalizirao međunarodnim sporazumom o izmjeni Sporazuma o WTO-u ili plurilateralnim međunarodnim sporazumom među određenim članicama WTO-a, Komisija bi iznijela potrebne prijedloge u skladu s člankom 218. stavkom 6. UFEU-a nakon donošenja tekstova i nakon što ih 13. ministarska konferencija ili predmetne države članice WTO-a otvore za prihvatanje na 13. ministarskoj konferenciji.

³ [pdf \(europa.eu\)](https://pdf.europa.eu)

- poljoprivredni proizvodi: prosječna završna obvezujuća stopa za poljoprivredne proizvode iznosi 15,7 % (najviša carinska stopa iznosi 80 %, za kavu i kakao).

Te prosječne razine tarifa vrlo su ambiciozne za najmanje razvijene zemlje, posebno uzimajući u obzir veličinu i osjetljivost gospodarstva Timor-Leste.

Usluge

Raspored posebnih obveza Timor-Leste u području usluga vrlo je sveobuhvatan i ambiciozan s obzirom na njegov status najmanje razvijene zemlje. Timor-Leste će preuzeti obveze u pogledu pristupa tržištu i nacionalnog tretmana u brojnim uslužnim sektorima, uključujući stručne, računalne i ostale poslovne usluge, komunikacijske usluge, građevinske usluge, usluge distribucije, usluge obrazovanja, usluge u području okoliša, financijske usluge (osiguranje i bankarstvo), zdravstvene i socijalne usluge, turističke usluge i usluge povezane s putovanjima, rekreacijske, kulturne i sportske usluge i usluge prijevoza. Timor-Leste obvezat će se i da će se pridržavati Referentnog dokumenta o domaćim propisima o uslugama.

4. PRAVNA OSNOVA

4.1. Postupovna pravna osnova

4.1.1. Načela

Člankom 218. stavkom 9. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) predviđeno je donošenje odluka kojima se utvrđuju „*stajališta koja u ime Unije treba donijeti tijelo osnovano na temelju sporazuma kada je to tijelo pozvano donositi akte koji proizvode pravne učinke, uz iznimku akata kojima se dopunjuje ili mijenja institucionalni okvir sporazuma.*”

Pojam „*akti koji proizvode pravne učinke*” obuhvaća akte koji proizvode pravne učinke na temelju pravila međunarodnog prava kojima se uređuje predmetno tijelo. Obuhvaća i instrumente koji nemaju obvezujući učinak na temelju međunarodnog prava, ali postoji mogućnost da „*presudno utječu na sadržaj propisa koje donese zakonodavac Unije*”⁴.

4.1.2. Primjena na ovaj predmet

Ministarska konferencija WTO-a tijelo je osnovano na temelju sporazuma, i to Sporazuma o WTO-u, koje je u skladu s člankom IV. stavkom 1. Sporazuma o WTO-u ovlašteno za donošenje odluka o svim pitanjima obuhvaćenima multilateralnim trgovinskim sporazumima, pa tako i o odlukama koje proizvode pravne učinke.

Prethodno spomenuti predviđeni akti mogu utjecati na prava i obveze Unije, te su stoga akti koji proizvode pravne učinke na temelju pravila međunarodnog prava.

Predviđenim aktima ne dopunjuje se niti mijenja institucionalni okvir sporazuma.

Stoga je postupovna pravna osnova za predloženu odluku članak 218. stavak 9. UFEU-a.

4.2. Materijalna pravna osnova

4.2.1. Načela

Materijalna pravna osnova za odluku na temelju članka 218. stavka 9. UFEU-a prije svega ovisi o cilju i sadržaju predviđenog akta o kojemu se zauzima stajalište u ime Unije. Ako predviđeni akt ima dva cilja ili elementa te ako se može utvrditi da je jedan od ta dva cilja ili elementa glavni, a drugi samo sporedan, odluka na temelju članka 218. stavka 9. UFEU-a

⁴ Presuda Suda od 7. listopada 2014., Njemačka protiv Vijeća, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, t. 61.–64.

mora se temeljiti na samo jednoj materijalnoj pravnoj osnovi, naime onoj koju zahtijeva glavni ili prevladavajući cilj ili element.

4.2.2. Primjena na ovaj predmet

Glavni cilj i sadržaj predviđenog akta odnose se na zajedničku trgovinsku politiku.

Stoga je materijalna pravna osnova predložene odluke članak 207. UFEU-a.

4.3. Zaključak

Pravna osnova predložene odluke trebao bi biti članak 207. UFEU-a u vezi s člankom 218. stavkom 9. UFEU-a.

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

kojom se utvrđuje stajalište koje treba zauzeti u ime Europske unije u okviru 13. ministarske konferencije Svjetske trgovinske organizacije o pristupanju Demokratske Republike Timor-Lesteu WTO-u

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 207. stavak 4. prvi podstavak u vezi s člankom 218. stavkom 9.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) Unija je Odlukom Vijeća 94/800/EZ od 22. prosinca 1994.⁵ sklopila Sporazum iz Marakeša o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije („Sporazum o WTO-u”), koji je stupio na snagu 1. siječnja 1995.
- (2) U skladu s člankom IV. stavkom 1. i člankom IX. stavkom 1. Sporazuma o WTO-u Ministarska konferencija Svjetske trgovinske organizacije („WTO”) može donositi odluke konsenzusom.
- (3) Na svojem 13. sastanku od 26. do 29. veljače 2024. Ministarska konferencija WTO-a mogla bi donijeti odluku o pristupanju Timor-Lesteu WTO-u.
- (4) Primjereno je utvrditi stajalište koje treba zauzeti u ime Unije u okviru Ministarske konferencije WTO-a jer će takva odluka biti obvezujuća za Uniju.
- (5) Pregovori o pristupanju Timor-Lesteu WTO-u započeli su 2016. Radna skupina za pristupanje Timor-Lesteu osnovana je 7. prosinca 2016. Šesti sastanak te radne skupine održan je 11. listopada 2023. Multilateralni pregovori o dodatnim područjima povezanim s trgovinom još su u tijeku. Komisija je u ožujku 2023. u ime EU-a dovršila bilateralne pregovore o sveobuhvatnom skupu obveza Timor-Lesteu u pogledu otvaranja tržišta. Očekuje se da će pristupanje WTO-u pozitivno i trajno doprinijeti procesu gospodarske reforme i održivom razvoju Timor-Lesteu. EU bi trebao podržati pristupanje Timor-Lesteu,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Stajalište koje treba zauzeti u ime Unije na 13. Ministarskoj konferenciji WTO-a jest sljedeće: priključiti se konsenzusu koji postignu članice WTO-a s ciljem donošenja odluke o pristupanju Timor-Lesteu WTO-u.

⁵ SL L 336, 23.12.1994., str. 1.

Članak 2.

Ova je Odluka upućena Komisiji.
Sastavljeno u Bruxellesu,

*Za Vijeće
Predsjednik*